Obchodní rejstříky v zemích EU

Czechy

V tomto oddílu naleznete přehled úpravy veřejného rejstříku v České republice. Součástí veřejného rejstříku je spolkový rejstřík, obchodní rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek a rejstřík obecně prospěšných společností.

Historie zřízení vnitrostátního rejstříku

Kdy byl zřízen?

Stávající podoba a úprava obchodního rejstříku je spojena s rekodifikací občanského práva, která proběhla k 1. 1. 2014 s přijetím nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) a souvisejících právních předpisů, zejména pak zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, a zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů (dále „rejstříkový zákon“). Obchodní rejstřík je v současnosti jedním z tzv. veřejných rejstříků a podléhá obecné úpravě rejstříkového zákona. Spolu s obchodním rejstříkem jsou veřejnými rejstříky dále:
spolkový rejstřík: zapisují se spolky, odborové organizace, mezinárodní odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, a mezinárodní organizace zaměstnavatelů a pobočné spolky,
nadační rejstřík: zapisují se nadace a nadační fondy,
rejstřík ústavů: zapisují se ústavy,
rejstřík společenství vlastníků jednotek: zapisují se společenství vlastníků
rejstřík obecně prospěšných společností: zapisují se obecně prospěšné společnosti.
Pokud se níže hovoří o veřejném rejstříku, rozumí se tím i rejstřík obchodní.
Rejstříkový zákon od 1. 1. 2018 upravuje také evidenci svěřenských fondů, která je však na rozdíl od veřejných rejstříků veřejná jen z části.
Vedle úpravy rejstříkového zákona existují i zvláštní separátní právní úpravy veřejných rejstříků pro zvláštní typy právních forem. Jedná se o rejstřík honebních společenstev (vedený orgánem státní správy myslivosti, tj. příslušnými obecními úřady obcí s rozšířenou působností), rejstřík politických stran a hnutí (vedený ministerstvem vnitra), rejstříky registrovaných církví a náboženských společností a dalších právnických osob (vedené ministerstvem kultury) a rejstřík školských právnických osob (vedený ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy). Úprava a fungování těchto veřejných rejstříků v zásadě odpovídá fungování veřejného rejstříku podle rejstříkového zákona.
Historicky se vznik institutu obchodního rejstříku na českém území pojí s kodifikací obchodního práva v roce 1863 v Předlitavsku. Obchodní rejstřík byl zřízen zákonem č. 1/1863 ř.z., všeobecný zákoník obchodník, který platil i v jiných zemích. Zákon stanovil povinnost zápisu do obchodního rejstříku.
V důsledku změny právního sytému byl obchodní rejstřík v roce 1950 přeměněn na podnikový rejstřík. Návazně na další společenský a politický vývoj byl v roce 1992 znovu zřízen obchodní rejstřík, který vycházel z koncepce původního obchodního rejstříku i podnikového rejstříku. Tato koncepce obchodního rejstříku z roku 1992 v zásadě přetrvává dodnes i po výše zmíněné rekodifikaci soukromého práva v roce 2014.

Kdy byl digitalizován?

V elektronické podobě je obchodní rejstřík veden od 1.1.1997, i když zákon ukládal povinnost vést obchodní rejstřík v elektronické podobě až od 1.7.2005.
Obchodní rejstřík je informačním systémem veřejné správy. Je propojen s dalšími základními registry (jako je například registr osob). Základní registr obsahuje referenční údaje, referenční vazby, identifikátory fyzických osob, popřípadě autentizační údaje, provozní údaje a jiné zákonem stanovené údaje. Referenční údaje dovolují odkazovat se na údaje v jiných registrech; zajišťují tak jejich vzájemné propojení. To znamená, že v případě změny údajů v jednom registru se tato změna projeví automaticky v ostatních základních registrech, je-li v nich údaj registrován. Typicky se jedná například o změnu jména, která se tak propíše do ostatních základních registrů.
V některých případech jsou údaje o osobách zapsaných před 1. lednem 1997 poskytovány pouze jako listinný opis, neboť listiny nebo zapsané údaje nebyly digitalizovány a nejsou přístupné skrze aplikaci veřejných rejstříků.

Jaká je stávající platná právní úprava?

Po rekodifikaci soukromého práva v roce 2014 je materie veřejných rejstříků (včetně obchodního rejstříku) obsažena v rejstříkovém zákoně. Některé další technické aspekty pak upravují prováděcí předpisy, tj. vyhláška č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz návrhů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek a nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích.
Na okraj lze podotknout, že od 1. 6. 2021 je samostatným zákonem č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, upravena evidence skutečných majitelů právnických osob a právních uspořádání. Do té doby (od. 1. 1. 2018) bylo evidování skutečných majitelů upraveno rejstříkovým zákonem.

Jaké informace rejstřík poskytuje?

Kdo má právo nahlížet do rejstříku?

Kdokoliv má právo nahlížet do obchodního a všech ostatních veřejných rejstříků a pořizovat z něj opisy.
Kromě tohoto přímého nahlížení do obchodního rejstříku je možné u soudu nahlížet do příslušného spisu. V tomto případě je však třeba prokázat právní zájem, aby příslušný soud umožnil nahlížení do spisu. Do spisu pak osoba, která prokáže svůj právní zájem, může nahlížet bez omezení, včetně jeho příloh a soupisu všech jeho částí.
Vzhledem k vysoké míře transparentnosti a téměř plnému rozsahu zveřejňovaných informací a listin je účelnější nahlížet přímo do obchodního rejstříku, kde není třeba právní zájem prokazovat a může do něj tak nahlížet kdokoliv.

Jaké informace rejstřík obsahuje?

Jaké typy údajů se uchovávají? (které subjekty se zapisují do veřejného rejstříku, informace o platební neschopnosti, finanční zprávy...)

Do obchodního rejstříku se zapisují všechny obchodní společnosti (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost) a jejich odštěpné závody a družstva a závody a odštěpné závody zahraniční právnické osoby podnikající v České republice. Do obchodního rejstříku se také zapisují fyzické osoby, které podnikají na území České republiky, a o zápis požádají.
Závody nebo odštěpné závody se zapisují do obchodního rejstříku, pouze pokud jsou zřízeny. Závody nebo odštěpné závody zahraničních právnických osob se sídlem mimo členské země Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru se do obchodního rejstříku zapisují povinně. V případě, že tato

zahraniční právnická osoba nepřemístila do České republiky svůj závod nebo jeho část, zapisuje se sama tato osoba. Závody nebo odštěpné závody zahraničních právnických osob se sídlem v členských státech EU nebo EHP se zapisují, pouze pokud o to požádají.
Obchodní rejstřík obsahuje velmi podrobné informace o zapsaných osobách. Tato vysoká míra transparentnosti dovoluje vysokou míru veřejné kontroly. Současně s rejstříkem slouží této potřebě také sbírka listin, do níž se zakládají důležité dokumenty vztahující se k zapsané osobě.
Do veřejných rejstříků se zapisuje především:
jméno (respektive obchodní firma) a sídlo, adresa místa pobytu, nebo bydliště zapsané osoby,
předmět činností nebo podnikání, případně vymezení účelu osoby,
právní forma právnické osoby,
den vzniku (a zániku) právnické osoby,
rodné číslo fyzické osoby či identifikační číslo právnické osoby,
název a složení statutárního orgánu, způsob jednání za právnickou osobu,
název a složení kontrolního orgánu
údaje o prokuristovi; způsob, jakým za právnickou osobu jedná,
Tento výčet není úplný. Podle formy právnické osoby se liší další rozsah zapisovaných skutečností.
V případě obchodního rejstříku se navíc zapisují mj. tyto údaje:
výše základního kapitálu kapitálových společností,
výše vkladu společníka, rozsah splnění vkladové povinnosti,
údaje o zástavním právu a jiná věcná práva k podílu v obchodní korporaci nepředstavovanému cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem,
údaje o odštěpném závodu,
Do obchodního rejstříku se také zapisují další údaje o zrušení a výmazu zapsané osoby:
den prohlášení právnické osoby za neplatnou a den zrušení právnické osoby, vždy s uvedením právního důvodu,
informace o vstupu do likvidace, včetně podrobných informací o likvidátorovi, a o ukončení likvidace
informace o insolvenčním řízení, jeho začátek, informace o insolvenčním správci, omezení práva dlužníka nakládat s majetkovou podstatou na základě rozhodnutí insolvenčního soudu, prohlášení a zrušení konkursu, povolení reorganizace, schválení reorganizačního plánu a splnění reorganizačního plánu nebo jeho podstatných částí, rozhodnutí soudu o nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu některého společníka ve společnosti nebo exekuční příkaz na postižení podílu některého společníka ve společnosti, jakož i rozhodnutí soudu o zastavení výkonu tohoto rozhodnutí nebo rozhodnutí o zastavení exekuce nebo sdělení, že exekuce skončila jinak než zastavením, včetně důvodu rozhodnutí, rozhodnutí soudu o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem závodu nebo jeho části nebo exekuční příkaz na prodej závodu nebo jeho části, jakož i rozhodnutí soudu o zastavení výkonu tohoto rozhodnutí nebo rozhodnutí o zastavení exekuce nebo sdělení, že exekuce skončila jinak než zastavením, včetně důvodu rozhodnutí a rozhodnutí soudu o nařízení předběžného opatření spočívajícího v omezení nebo zákazu nakládání s podílem společníka ve společnosti, závodem nebo podstatnou částí majetku společnosti, jakož i zrušení nebo zánik tohoto předběžného opatření, včetně důvodu rozhodnutí, a
právní důvod výmazu právnické osoby.
Je-li zapsané osobě ustanoven opatrovník zapsané právnické osobě, soud zapíše informace o opatrovníkovi do obchodního rejstříku.
Pokud se do obchodního rejstříku zapisuje fyzická osoba, bez ohledu na důvod zápisu, zapisují se také datum narození, rodné číslo, bylo-li jí přiděleno, a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu. Rodné číslo se však nezveřejňuje.
U závodů nebo odštěpných závodů zahraničních osob se dále také uvádí právo státu, podle nějž je zahraniční právnická osoba zřízena.
O fyzických osobách, které jsou členy statutárních a kontrolních orgánů, a o prokuristovi, případně o společnících osobních společností a společnosti s ručením omezeným, se zapisují údaje o jeho bydlišti, resp. trvalém pobytu a datum narození.

Jaké dokumenty se ukládají/uchovávají (soubory, sbírka listin, stanovy, zápisy z valné hromady...)?

Součástí veřejného rejstříků je i sbírka listin. Do sbírky listin se zakládají listiny, u nichž to zákon vyžaduje. Jedná se především o:
zakladatelské právní jednání (společenská smlouva, stanovy, osvědčení o průběhu ustavující schůze družstva, případně další zakladatelská právní jednání podle formy právnické osoby), statut nadace, nadačního fondu nebo ústavu,
rozhodnutí o jmenování, volbě nebo odvolání či jiném ukončení funkce osob, které jsou členem statutárního orgánu, případně další osoby, které mohou právnickou osobu zavazovat (např. vedoucí odštěpného závodu),
výroční zprávy,
řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky
rozhodnutí vztahující se ke zrušení právnické osoby, konečné zprávy o průběhu likvidace, rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka právnické osoby, rozhodnutí o přeměně právnické osoby a projekt přeměny, oznámení o zrušení či neschválení projektu přeměny, rozhodnutí soudu o neplatnosti projektu přeměny nebo neplatnosti usnesení valné hromady nebo členské schůze, kterým byl projekt přeměny schválen,
posudek znalce na ocenění nepeněžitého vkladu při založení nadace, nadačního fondu, ústavu, společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti nebo při zvýšení jejich základního nebo nadačního kapitálu, posudek znalce na ocenění nepeněžitého vkladu do družstva, posudek znalce na ocenění jmění při přeměnách obchodních společností a družstev a posudek znalce na ocenění majetku při úplatném nabytí majetku akciové společnosti od zakladatelů podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích,
rozličná rozhodnutí soudu v insolvenčním řízení,
rozhodnutí soudu o neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby,
doklad o koupi závodu podle ustanovení občanského zákoníku o koupi závodu,
rozhodnutí valné hromady o tom, že zaměstnanci nemusí splatit celý emisní kurs upsaných akcií nebo je mohou nabývat za jiných zvýhodněných podmínek.
Zákon vymezuje, které listiny se povinně do sbírky listin zakládají. Obecně lze říci, že se jedná o takové listiny, které mají zásadní vliv na vznik, zánik a fungování právnické osoby; z nichž plyne, kdo danou právnickou osobu zastupuje a kdo ji může zavazovat.

Jak mohu v rejstříku vyhledávat (a jaká jsou dostupná kritéria vyhledávání)?

Osobně

Veřejné rejstříky jsou přístupné pouze skrze internetovou aplikaci veřejných rejstříků. Údaje o zapsaných osobách před 1. lednem 1997 jsou poskytovány jako listinný opis, pokud nebyly digitalizovány a nemusí tak být přístupné skrze internetovou aplikaci veřejných rejstříků.

Na internetových stránkách rejstříku

Je možné vyhledávat bezplatně v internetové aplikaci veřejných rejstříků. Vyhledávat lze vždy podle jména nebo názvu (firmy) zapsaného subjektu, podle identifikačního čísla osoby, podle spisové značky, pod níž je osoba vedena u příslušného rejstříkového soudu. Dále je možné zpřesnit vyhledávání pomocí dalších údajů o sídle, podle soudu, u nějž se subjekt vede, právní formy, ulice. Dále je možné hledat podle angažmá v zapsaných osobách. Je tak možné vyhledat fyzické i právnické osoby evidované v rejstříku v jakémkoli angažmá v zapsaných právnických osobách.

Navíc jsou k dispozici i open data na stránce https://dataor.justice.cz/. Údaje datové sady lokálního katalogu otevřených dat aplikace veřejných rejstříků navázané na aktuální rok jsou aktualizovány každý den. Pokud datová sada je navázána na dřívější rok, její aktualizace probíhá jednou ročně, a to vždy v lednu aktuálního roku. Popis datové sady se nachází v detailu datové sady. Obsah datové sady a popis řešení lokálního katalogu otevřených dat aplikace

veřejných rejstříků se nachází v uživatelské příručce dostupné na URL adrese https://dataor.justice.cz/files/ISVR_OpenData_Uzivatelska_prirucka.pdf.

Jaká jsou dostupná kritéria vyhledávání?

Vyhledávat lze podle obchodní firmy (nebo jména) zapsané osoby, podle identifikačního čísla zapsané osoby a podle právnické nebo fyzické osoby v angažmá.

Jak mohu získat dokumenty?

Bezplatně?

Je možné získat částečný nebo úplný výpis z veřejného rejstříku nebo ze sbírky listin. Částečný výpis uvádí pouze poslední platné údaje, které se do obchodního zákoníku zapisují. V případě úplného výpisu se získávají všechny údaje, které byly u dané osoby zapsány.

Za poplatek?

Tato služba je zpoplatněna pouze, pokud žadatel požaduje vyhotovení opisu v listinné podobě. Stejně tak je však zpoplatněno zaslání výpisů v elektronické formě do datové schránky, případně emailem. Poplatek se neplatí, poskytne-li nosič žadatel sám. Avšak pokud soud zasílá elektronický výpis na nosiči, který nebyl opatřen žadatelem (tedy i v případě, že soud zasílá elektronický výpis datovou schránkou nebo emailem), poplatek je hrazen. Vyhotovení ověřeného výpisu není totiž prostým přenosem dat.

Jak mohu získat výpis z rejstříku, ověřenou kopii nebo přepis dokumentů

Bezplatně lze získat úředně ověřený opis z internetových stránek aplikace veřejných rejstříků. Lze takto získat úplný nebo částečný opis. Poplatek je hrazen pouze v případě, že žadatel žádá vyhotovení opisu z rejstříku v listinné podobě. Získání listinného opisu je zpoplatněno poplatkem 70 Kč za každou stránkou opisu (a to i za započatou) a žádá se o něj na rejstříkovém soudu, u něhož je osoba zapsána.

Řízení ve věcech obchodního rejstříku

Jak mohu zahájit řízení ve věci obchodního rejstříku (jak předložit návrh rejstříku, ověření dokumentů, typ dokumentů, které je nutné přiložit)?

Návrh na prvozápis, změnu zapisovaných skutečností i na výmaz se podává zásadně na předepsaném formuláři dostupném na internetových stránkách aplikace veřejných rejstříků. Formulář je možné vyplnit pouze elektronicky. Po vyplnění je třeba formulář vygenerovat a formulář obsahující návrh na zápis podat v listinné podobě nebo elektronicky.

Zápis provádí buď rejstříkový soud, nebo notář. Řízení se zásadně zahajuje na návrh. V některých případech zahajuje řízení i soud bez návrhu; jedná se především o situace, kdy se dozví o nesouladu mezi stavem zapsaným a skutečným, nebo v případě, kdy zápis odporuje donucujícím ustanovením zákona. Soud po podání návrhu zjistí, zdali je příslušným, zdali je navrhovatel způsobilý návrh podat, zdali návrh obsahuje všechny předepsané náležitosti a zdali k němu byly připojeny příslušné listiny. Pokud návrh trpí vadou, která se dá zhojit, vyzve navrhovatele ke zjednání nápravy (např. doplnění listin nebo odstranění vad návrhu). Následně soud provádí přezkum, zdali navrhované zapisované údaje mají podklad v přiložených listinách a zdali není navrhované jméno (firma) zaměnitelná nebo klamavá. Soud následně rozhodne o zápisu a provede jej.

Zápis notářem může být proveden pouze za splnění zákonných předpokladů, tzn., že nemůže být proveden vždy. Výhodou provedení zápisu notářem je především rychlost, neboť notář může zápis provést již v den sepsání podkladového notářského zápisu. Další výhodou je, že navrhovatel nemusí vytvářet návrh na předepsaném formuláři.

Notář může zápis provést pokud:

zapisované skutečnosti mají podklad v notářského zápisu,

tento notářský zápis obsahuje kladné vyjádření o legalitě obsahu podkladového notářského zápisu a

navrhovatel prokázal dalších formality předložením daných listin.

Pokladovým notářským zápisem je takový notářský zápis sloužící jako podklad pro zápis do veřejného rejstříku (typicky zakladatelské právní jednání) nebo zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby (např. rozhodnutí valné hromady o odvolání statutárního orgánu). Ne u všech právních jednání je předepsána forma veřejné listiny (notářského zápisu). To však nevylučuje jeho vystavení i na právní jednání, u nichž to zákon nevyžaduje. Tento notářský zápis také může mít také charakter podkladového notářského zápisu a sloužit k provedení přímého zápisu notářem.

V každém případě je k podání návrhu třeba připojit:

listiny, kterými se dokládají zapisované skutečnosti, a

listiny, které zákon vyžaduje k založení do sbírky listin.

Zákon nevyjmenovává všechny listiny, které je třeba doložit. Rozsah dokládaných listin se liší vždy podle dané formy právnické osoby. Obecně platí, že se listinou dokládá každá zapisovaná skutečnost, která není zjistitelná z informačního systému veřejné správy nebo jeho části, která je veřejnou evidencí, rejstříkem nebo seznamem.

Mimo jiné je třeba doložit živnostenské nebo jiné oprávnění k činnosti, pokud má být do obchodního rejstříku zapsán předmět podnikání nebo předmět činnosti.

Není tak například nutné dokládat souhlas se zápisem společníků společnosti s ručením omezeným, kteří svůj souhlas dokládají uzavřením společenské smlouvy ve formě notářského zápisu. Není-li souhlas těchto osob udělen prohlášením osvědčeným veřejnou listinou, musí být jejich podpis na listině o udělení souhlasu úředně ověřen.

Je nutné taktéž doložit právní důvod užívání prostor, kde obchodní korporace sídlí. To znamená, že pokud sídlí v prostoru, který je předmětem smlouvy o nájmu, je třeba jako právní důvod užívání prostor doložit buď smlouvu o nájmu, nebo postačuje i prohlášení vlastníka, že souhlasí s umístěním sídla.

Některé zapisované skutečnosti lze doložit pouze čestným prohlášením. Tímto mohou být například podmínky způsobilosti orgánů právnické osoby.

Obecně se předkládají listiny, které slouží jako podklad pro zapisované údaje, v originále nebo úředně ověřené kopie originálních listin. V případě listin, které se zákona zakládají do sbírky listin, není třeba tyto listiny úředně ověřovat. Tyto listiny se podávají pouze v elektronické podobě ve formátu Portable Document Format (přípona pdf) s textovou vrstvou nebo ve formátu Extensible Hypertext Markup Language (přípona XHTML).

Za každý zápis je třeba uhradit soudní poplatek:

za první zápis akciové společnosti do veřejného rejstříku - 12000 Kč

za první zápis osoby do veřejného rejstříku, s výjimkou akciové společnosti - 6000 Kč

za změny nebo doplnění zápisu - 2000 Kč

Výše poplatků za zápis provedený notářem:

za první zápis akciové společnosti do veřejného rejstříku - 8 000 Kč

za první zápis osoby do veřejného rejstříku, s výjimkou akciové společnosti nebo spolku - 2 700 Kč

za změny nebo doplnění - 1 000 Kč

Soudní poplatky do 5 000 Kč je možné platit kolkem, nebo platbou na bankovní účet příslušného soudu. Soudní poplatky vyšší než 5 000 Kč je výhradně třeba uhradit platbou na bankovní účet příslušného soudu. Poplatky za zápis provedený notářem je možné uhradit přímo u notáře.
Od poplatků jsou osvobozeny řízení ve věcech veřejného rejstříku, týká-li se zápis fyzické nebo právnické osoby,
jejíž úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku,
zápisu údajů o spolku, pobočném spolku, odborové organizaci, mezinárodní odborové organizaci, organizaci zaměstnavatelů a mezinárodní organizaci zaměstnavatelů, nadaci, nadačním fondu, ústavu a obecně prospěšné společnosti do veřejného rejstříku nebo jeho změny,
Od poplatků se osvobozují řízení, jejichž navrhovatelem je odborová organizace, mezinárodní odborová organizace, organizace zaměstnavatelů a mezinárodní organizace zaměstnavatelů nebo jejich pobočné organizace ve věcech zápisu jejich vzniku, změny a zániku do veřejného rejstříku.
V případě zápisu notářem platí stejné podmínky pro osvobození od poplatku. Navíc je provedení zápisu notářem osvobozen od poplatku zápis skutečnosti do obchodního rejstříku provedený notářem na podkladě notářského zápisu o zakladatelském právním jednání o založení společnosti s ručením omezeným, které obsahuje jen povinné náležitosti předepsané občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích a podle kterého vkladová povinnost má být splněna splacením v penězích.

Osobně

Osobně lze podat návrh na zápis do veřejného rejstříku na podatelně příslušného rejstříkového soudu, nebo o zápis požádat u notáře.

Online

Návrh na zápis je možné podat elektronicky. Takto je možné návrh podat především datovou schránkou, na emailovou adresu podatelny soudu, nebo internetovou aplikací ePodatelna. V případě podání listin do sbírky listin je možné využít internetové aplikace veřejných rejstříků. Taktéž je možné listiny doručit na přenosných nosičích CD a DVD. Návrh na zápis v elektronické podobě musí být podepsán uznávaným elektronickým podpisem, případně je-li zaslán prostřednictvím datové schránky osoby, jež návrh na zápis podává, elektronický podpis se nevyžaduje.

Jak jsou předložené návrhy přezkoumávány?

Nejprve rejstříkový soud zkoumá, zdali nebyl návrh podán osobou, která k návrhu není oprávněna; zdali byl podán předepsaným způsobem; zdali obsahuje všechny předepsané náležitosti; zdali je srozumitelný a určitý; zdali k němu byly připojeny listiny, jimiž mají být doloženy údaje o zapisovaných skutečnostech; a zdali účel zakládané právnické osoby není nezákonný.
Následně soud přezkoumává, zdali navrhované zapisované údaje mají skutečně podklad v přikládaných listinách. Důležité je zdůraznit, že všechny zapisované skutečnosti musí mít oporu v listinách, které jsou k návrhu připojovány.
Soud také přezkoumává, zdali navrhovaný název (firma) právnické osoby není zaměnitelný s jiným názvem (firmou) již zapsané osoby a zdali není navrhovaný název (firma) klamavý.

Právní účinky zápisu do rejstříku

Účinek zápisu vůči třetím osobám podle článku 17 směrnice (EU) 2017/1132

Stav zápisu ve veřejném rejstříku je stavem po právu platným pro všechny osoby, jimž není známo, že rejstříkový stav určitého již zapsaného subjektu není v souladu se skutečným právním stavem. To znamená, že zapisované osoby bude zavazovat takové právní jednání, které bylo učiněno na základě skutečností zapisovaných ve veřejném rejstříku, byli-li zapsány, i když neodpovídají skutečnému stavu. Například statutární orgán společnosti může zavazovat společnost k právním jednáním i poté, co již statutárním orgánem přestal být, avšak tato skutečnost nebyla zanesena do veřejného rejstříku a třetí osoba o tomto nevěděla. Tímto se tak chrání dobrá víra třetích osob.
Není-li nějaká skutečnost do veřejného rejstříku zapsána, i když by zapsána být měla, nemůže zapisovaná osoba namítat skutečný stav proti třetí osobě, která jednala v důvěře v zapsaný stav. To však neplatí, prokáže-li zapisovaná osoba, že třetí osobě byl znám skutečný stav.

Rozdíly mezi zápisem do rejstříku a jeho zveřejněním

Stav zapsaný ve veřejném rejstříku je účinný vůči třetím osobám ode dne jeho zveřejnění. Zapsaná osoba však může namítat, že třetí osoba o provedení zápisu věděla již dříve. Údaje a obsah listin, které se zakládají do sbírky listin, nemůže zapisovaná osoba namítat vůči třetím osobám do 16. dne po zveřejnění, avšak pouze pokud třetí osoba prokáže, že se v tomto časovém úseku nemohla o zapsaných skutečnostech dozvědět. To znamená, že důkazní břemeno o tom, že se třetí osoba nemohla dozvědět o zapsaných skutečnostech, spočívá právě na této třetí osobě.

Kdo je zodpovědný za správnost záznamů?

Zapsaná osoba má povinnost zajistit aktuálnost údajů vedených v obchodních rejstříku. Navíc je zapsaná osoba motivována k tomu, aby zajistila aktuálnost a správnost údajů v obchodním rejstříku, protože stav zápisu ve veřejném rejstříku je stavem po právu platným pro všechny osoby, jimž není známo, že rejstříkový stav určitého již zapsaného subjektu není v souladu se skutečným právním stavem. To znamená, že zapisované osoby zavazuje takové právní jednání, které bylo učiněno na základě skutečností zapisovaných ve veřejném rejstříku, byli-li zapsány, i když neodpovídají skutečnému stavu. Například statutární orgán společnosti může zavazovat společnost k právním jednáním i poté, co již statutárním orgánem přestal být, avšak tato skutečnost nebyla zanesena do veřejného rejstříku a třetí osoba o tomto nevěděla. Tímto se tak chrání dobrá víra třetích osob.
Předseda senátu může uložit pořádkovou pokutu zapsané osobě také tehdy, jestliže neuposlechla výzvy rejstříkového soudu, aby mu sdělila skutečnosti nebo předložila listiny potřebné k rozhodnutí v řízení zahájeném bez návrhu nebo aby mu předložila listiny, které podle tohoto nebo jiného zákona mají být založeny do sbírky listin; pořádkovou pokutu lze uložit do výše 100 000 Kč. Neplní-li zapsaná osoba povinnost opakovaně nebo může-li takové neplnění mít závažné důsledky pro třetí osoby a je na tom právní zájem, může rejstříkový soud i bez návrhu zahájit řízení o zrušení právnické osoby s likvidací.
Rejstříkový soud na tuto skutečnost zapsanou osobu upozorní a poskytne jí přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.
Rejstříkové soudy taktéž aktivně zabraňují existenci tzv. neaktivních společností, tj. obchodních korporací, které nevyvíjí žádnou ekonomickou činnost a existují pouze formálně. Důvodem pro postih a eliminaci neaktivních obchodních korporací je především nebezpečí, že tyto mohou časem sloužit jako tzv. bílí koně pro finanční podvody (především daňové podvody); k nelegálním činnostem je jednodušší využít již existující obchodní korporace. Soud může takto zrušit takovou obchodní korporaci, která 1) nezaložila svou účetní závěrku do sbírky listin po nejméně dvě účetní období, i když jí tuto povinnost stanovuje zákon; 2) u níž nebylo možné ji kontaktovat. Obchodní korporaci lze považovat za nekontaktní, není-li jí možné doručit výzvu k předložení chybějících účetních závěrek do sbírky listin. V případě, že obchodní korporace pouze nezaložila svou účetní závěrku, ačkoliv tak učinit ze zákona měla, ale je možné jí výzvu doručit, pak soud přistoupí k ukládání pořádkových pokut, které by zapsanou osobu měli motivovat k doložení potřebných listin.
Není-li nějaká skutečnost do veřejného rejstříku zapsána, i když by zapsána být měla, nemůže zapisovaná osoba namítat skutečný stav proti třetí osobě, která jednala v důvěře v zapsaný stav. To však neplatí, prokáže-li zapisovaná osoba, že třetí osobě byl znám skutečný stav.
Dále lze upozornit na možnost uložení sankce za správní delikt podle § 37a odst. 1 písm. h) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví v podobě pokuty do výše 3 % hodnoty aktiv; přestupek projednává příslušný finanční úřad. Neplnění povinností vůči veřejnému rejstříku lze též sankcionovat jako přestupek podle § 9 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích; zde je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Za určitých okolností může být také naplněna skutková podstata trestného činu (§ 254 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

Postupy pro ochranu údajů

Postupy týkající se práv subjektů údajů, pokud jde o zveřejňování a uchovávání jejich osobních údajů

Z pohledu právního předpisu na ochranu osobních údajů (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES - obecné nařízení o ochraně osobních údajů - dále jen „GDPR “) je titulem pro toto zpracování čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR (tj. zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje) a e) GDPR (zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci) ve spojení s odst. 3 článku 6 GDPR, tedy jedná se o způsob zpracování, který přímo ukládá zákon.

Důvody, pro které jsou osobní údaje fyzických osob včetně údajů o bydlišti (místě pobytu) ve veřejných rejstřících zveřejněny, spočívají v principu formální (§ 3-6 zákona o veřejných rejstřících) i materiální publicity (§ 8-9 zákona o veřejných rejstřících), což znamená, že stát umožňuje obecný přístup všech osob k údajům zapsaným v této evidenci o jednotlivých subjektech do něj a současně garantuje princip dobré víry (veřejné důvěry) v zapsané skutečnosti tak, aby osobní údaje z obchodního rejstříku mohly být např. využity pro kontrolu pravdivosti identifikačních údajů v rámci obchodního styku, k doručování úředních písemností členům statutárních orgánů atd.).

Nadto zajištění veřejnosti totožnosti členů statutárních orgánů dlouhodobě plyne z požadavků evropského práva [srov. zejména čl. 14 písm. d) a čl. 30 odst. 1 písm. e) směrnice (EU) 2017/1132 o některých aspektech práva obchodních společností (která obsahuje i úpravu dřívější tzv. 1. směrnice – 68/151/EHS)]; požadavky směrnice dopadají v kontextu českého práva i na subjekty evidované ve veřejných rejstřících.

Subjektům osobních údajů jsou ve vztahu k údajům evidovaným ve veřejných rejstřících plně garantována práva vycházející z čl. 12 až 22 GDPR s výjimkami zde uvedenými. Např. podle čl. 17 odst. 3 písm. b) GDPR nelze vyhovět žádosti o výmaz, neboť „*uvedené zpracování osobních údajů je nezbytné pro splnění právní povinnosti, jež vyžaduje zpracování podle práva Unie nebo členského státu, které se na správce vztahuje, nebo pro splnění úkolu provedeného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen*“ – přičemž ona právní povinnost přímo vychází ze zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

Svá práva mohou dotčené subjekty uplatnit přímo prostřednictvím příslušných rejstříkových soudů, případně u pověřence pro ochranu osobních údajů.

Kontaktní údaje

Kontakty na rejstříkové soudy

Městský soud v Praze	Slezská 2000/9, 120 00 Praha	podatelna@msoud.pha.justice.cz Tel: 224 172 111 Datová schránka: snkabbm
Krajský soud v Českých Budějovicích	Zátkovo nábř. 10/2, 370 84 České Budějovice	podatelna@ksoud.cbu.justice.cz Tel: 389 018 111 Datová schránka: 832abay
Krajský soud v Plzni	Veleslavínova 21/40, 306 17 Plzeň	podatelna@ksoud.plz.justice.cz sbirkalistin@ksoud.plz.justice.cz Tel: 377 869 611 Datová schránka: yaraba4
Krajský soud v Ústí nad Labem	Národního odboje 1274/26, 400 92 Ústí nad Labem	podatelna@ksoud.unl.justice.cz Tel: 475 247 111 – ústředna Datová schránka: phgaba8
Krajský soud v Hradci Králové	Československé armády 218/57, 502 08 Hradec Králové	podatelna@ksoud.hrk.justice.cz Tel: 498 016 111 Datová schránka: ep7abae
Krajský soud v Brně	Husova 353/15, 601 95 Brno	podatelna@ksoud.brn.justice.cz Tel: 546 511 111 - ústředna Datová schránka: 5wwaa9j
Krajský soud v Ostravě	Havlíčkovo nábřeží 1835/34, 728 81 Ostrava	podatelna@ksoud.ova.justice.cz Tel: 596 153 111 Datová schránka: jhyaeqv

Užitečné odkazy

Internetová aplikace veřejných rejstříků: https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik

Podání do veřejných rejstříků: https://or.justice.cz/ias/ui/podani

Informace o podání do veřejných rejstříků na Portálu veřejné správy:
https://portal.gov.cz/sluzby-verejne-spravy/rejstriky-katastry-evidence-vypisy-overeni-a-statistika-KAT-419/rejstriky-pravnickych-a-fyzickych-osob-KAT-642

Informace o zápisu do veřejného rejstříku na internetových stránkách Notářské komory ČR:
https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_254-zapis-do-verejneho-rejstriku-notarem

Informace o veřejných rejstřících na portálu Businessinfo.cz: https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-rejstriky-ppbi/2/

Poslední aktualizace: 04/05/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.